

1609 (38)
נובמבר 2012

א.ג.ג,

הנדון: רווחים וקיזוז הפסדים מניירות ערך סחירים לקראת סוף שנת 2012

1. מבוא

שנת 2012 אופיינה בחלקה בהפסדים בשוק ההון. לפיכך, יש לשים דגש לנושא קיזוז ההפסדים מניירות ערך (בהנחה שמדובר בהפסד הוני ולא הפסד עסקי/פירותי).

תשומת לבכם במיוחד לנושאים הבאים:

- (1) הפסד הון מוכר רק אם מומש בפועל (דהיינו, נייר הערך נמכר עד לסוף שנת 2012).
- (2) ניתן לקיזוז הפסדי הון שוטפים ומועברים משנים קודמות (לרבות הפסדי הון מניירות ערך סחירים), כנגד רווח הון ממכירת נכס כלשהו שנוצר השנה (לרבות מנייר ערך סחיר או משבח).
- (3) ניתן לקיזוז הפסדי הון שוטפים מניירות ערך שנמכרו בשנת 2012 גם כנגד ריבית ודיבידנד מניירות ערך (בכפוף לתנאים שיפורטו להלן).
- (4) כדאי לנישום יחיד לשקול לממש הפסדים הגלומים בניירות ערך רק בתחילת שנה הבאה כדי שהפסדים אלו ישמשו מגן מס מהכנסות ריבית ודיבידנד ששיעור המס בגינם עשוי לעלות בשיעור של 2%, לגבי יחידים שהכנסתם הכוללת עולה על 800,000 ש"ח בשנה (להלן- "מס הכנסות גבוהות"), לאור כניסתו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2013 של החוק לצמצום הגירעון ולשינוי נטל המס.

2. שיעור המס על הכנסות פיננסיות ורווחי הון בידי יחיד

- שיעור המס המוטל על רווח הון ריאלי (בגין נכס שנרכש החל מיום 1 בינואר 2003), ריבית ריאלית ודיבידנד (שאינו ממפעל מאושר או ממפעל מוטב), בידי יחיד לא יעלה על 25%¹, בין אם מקורם בנכס נסחר בבורסה (בישראל או מחוצה לה) ובין אם לאו, בין אם באפיקי השקעה המנוהלים בידי מוסד בנקאי ובין אם לאו, ובלבד שהיחיד אינו בעל מניות מהותי בחברה המהווה מקור להכנסתו זו.
- באם היחיד הינו בעל מניות מהותי בחברה המהווה מקור להכנסה, יחול שיעור מס שלא יעלה על 30% בגין רווח הון ריאלי² ובגין דיבידנד ושיעור מס שולי בגין הכנסה מריבית. לפיכך, עדיף לבעל מניות מהותי המחזיק באג"ח של החברה למכור את האג"ח לפני קבלת הריבית ולהתחייב במס של 30%, במקום המס השולי שיחול על הריבית.

¹ שיעור זה הינו בתוקף מיום 1 בינואר 2012. על החלק היחסי של רווח ההון שאינו מנייר ערך סחיר ושל הריבית המיוחס לתקופה שלפני מועד זה - 20%.

² שיעור זה הינו בתוקף מיום 1 בינואר 2012. על החלק היחסי המיוחס לתקופה הקודמת ליום 1.1.2012, כל עוד המניה אינה סחירה ונרכשה החל משנת 2003 - 25%.

(*) המידע הניתן בחוזר זה ניתן כשרות ואינו מהווה תחליף למקור. אף כי נעשו מאמצים להקפיד על דיוק המידע בחוזר זה אין לשכת רואי חשבון אחראית בצורה כלשהיא לתוכנו כל שימוש בו מחייב בדיקה או קבלת יעוץ על בסיס מקצועי

- ריבית באפיקי השקעה שקליים נומינליים ורווחי הון ממכירת אגרת חוב, נייר ערך מסחר, מילווה או הלוואה, שאינם צמודים למדד, יחויבו במס בידי היחיד, בשיעור שלא יעלה על 15%, ובלבד שהיחיד אינו בעל מניות מהותי בחברה המהווה מקור להכנסתו זו.
- **בחינת אפשרות לנכות את הוצאות המימון הריאליות בחישוב רווח מניירות ערך** - על פי סעיף 101א(ב) לפקודה, ישנו מסלול של תשלום מס, הקובע, שאם יחיד תבע ניכוי הוצאות ריבית ריאליות והפרשי הצמדה בחישוב הרווח ממכירת ניירות ערך, אזי יחויב רווח ההון במס בשיעור של 30%. לגבי בעל מניות מהותי, החייב ממילא במס של 30%, ברור מאליו שכדאי לו לתבוע בניכוי את הוצאות המימון הריאליות כנגד רווחיו. אולם, גם לנישום יחיד רגיל, החייב במס של 25% ויש לו הוצאות מימון ריאליות, כדאי לשקול, האם עדיף לו לבחור במסלול של שיעור מס של 30% (במקום 25%), תוך הפחתת הוצאות המימון שהיו לו בגין רכישת הניירות.

3. קיזוז הפסדים מניירות ערך סחירים - יחידים

3.1 כללי קיזוז הפסדי הון מניירות ערך הנסחרים בבורסה לגבי יחידים קובעים כדלקמן:

קיזוז הפסדי הון מועברים	קיזוז הפסדי הון בשנת המכירה	מכירה החל מיום 1 בינואר 2006
קיזוז הפסד ההון המועבר כנגד רווח כלשהו (לרבות מנכסים לא סחירים) וגם כנגד:	קיזוז הפסד ההון השוטף כנגד רווח הון כלשהו (לרבות מנכסים לא סחירים) וגם כנגד:	
לא סחירים או שבח מקרקעין).	(א) הכנסה מריבית או מדיבידנד ששולמו בשל אותו נייר ערך.	
	(ב) הכנסה מריבית או מדיבידנד בשל ניירות ערך אחרים (סחירים או לא סחירים) ובלבד ששיעור המס עליהם אינו עולה על 25%.	
קיזוז הפסד ההון המועבר כנגד רווח ממכירת כל נייר ערך (סחיר או לא סחיר) וכן כנגד ריבית או דיבידנד, ובלבד ששיעור המס עליהם אינו עולה על 20%.	לא רלוונטי	מכירה שבוצעה עד 31 בדצמבר 2005 וההפסד בגינה טרם קוזז עד לאותו מועד (וגם לא עד לתחילת השנה הנבחנת (2012))

יצוין, שהפסד הון ממכירת נכס מחוץ לישראל (לרבות נייר ערך זר), ושאלו היה רווח היה מתחייב במס בישראל, ניתן לקיזוז כנגד רווח הון בישראל, ואולם הוא יקוזז תחילה כנגד רווח הון מחוץ לישראל.

נוסף, שבפקודה לא נקבע סדר קיזוז הפסדים מניירות ערך. דהיינו, לא נקבע, שיש לקזז תחילה רווחי הון כנגד הפסדי הון ורק אחר כך לקזז ריבית ודיבידנד. אנו בדעה, שבהיעדר הוראות מפורשות בפקודה, מותר לנישום לבחור את סדר הקיזוז הרצוי לו. למיטב ידיעתנו, רשות המסים אינה חולקת על גישה זו.

מאחר שהפסדי (או רווחי) הון מוכרים רק על בסיס מימוש, לגבי יחידים המחזיקים בניירות ערך שטמון בהם הפסד, ומנגד יש להם רווחי הון מסוג כלשהו לרבות שבח ו/או ריבית או דיבידנד, מומלץ לשקול למכור את ניירות הערך עד תום שנת 2012 ולקזז את ההפסד בגינם כנגד אותם מקורות. מנגד, יש לשים לב לכך שהחל מיום 1 בינואר 2013 יוטל מס הכנסות גבוהות בשיעור 2% - ראה לעיל, ולפיכך יש טעם דווקא במימוש הפסדים בתחילת השנה הבאה כדי שישמשו כמגן על הכנסות בשיעור מס גבוה יותר.

3.2 לא ניתן עוד לבצע קיזוז כנגד דיבידנד שמקבל בעל מניות מהותי בחברה - עד לשנת המס 2011 הומלץ לבעלי שליטה בחברות לשקול חלוקת דיבידנד מאותן חברות ולקזוז הפסדי הון מניירות ערך סחירים כנגד הדיבידנד. ואולם, לאור העלאת שיעור המס החל מיום 1 בינואר 2012 על דיבידנד לבעל מניות מהותי מ-25% ל-30%, **לא ניתן עוד לקזוז** את הפסדי הון מניירות ערך סחירים כנגד דיבידנד שמקבל בעל מניות מהותי, בשל המגבלה שחלה על קיזוז כנגד דיבידנד ששיעור המס בגינו עולה על 25%.

3.3 דרכים נוספות לקיזוז הפסדים - קיזוז כנגד דיבידנד אינה הדרך היחידה לקיזוז הפסדי הון. משקיעים רבים שמוכרים את מניותיהם מעוניינים להפקיד את כספם באפיקים סולידיים. נזכיר, כי אם נוצרו להם הפסדי הון כתוצאה ממכירת ניירות ערך סחירים והם יפקידו את תמורת המכירה בתוכניות חיסכון או בפקדונות שקליים (מכשירים שאינם נחשבים לניירות ערך), הריבית שתיצבר לזכותם לא תקוזז כנגד אותם הפסדים. לפיכך, עדיף מבחינה מיסויית לאותם משקיעים להשקיע את כספם באפיקים סולידיים אחרים כגון: אג"ח מדינה, מק"מ או קרנות נאמנות כספיות/שקליות פטורות, שכן התשואה בגינם תקוזז כנגד הפסדי ההון השוטפים שנוצרו להם בשל מכירת ניירות ערך סחירים.

4. רווחים והפסדים מניירות ערך סחירים-בידי חברות

4.1 כללי

מכירת ניירות ערך סחירים, נחשבת כרווח הון לפי חלק ה' לפקודה או כהכנסה פירותית בהתאם למבחני סיווג ההכנסות שהותוו בפסיקה ובפקודה, לרבות לעניין קיזוז הפסדים, ואלה ממוסים (החל משנת המס 2010 ואילך) בשיעור מס החברות הרגיל (25% בשנת המס 2012 ואילך).

4.2 ניירות ערך סחירים שטמון בהם הפסד המוחזקים על ידי חברות

- "הפסד ריאלי" ממכירת ניירות ערך כהגדרתו בסעיף 6 לחוק התיאומים, שטרם קוזז עד לתום שנת 2005, יקוזז לפי הוראות המעבר רק כנגד רווח ממכירת נייר ערך הנסחר בבורסה.
 - הפסד מניירות ערך סחירים שנמכרו בשנת 2006 ואילך - ההפסד בגינם יקוזז בשנת המכירה כנגד רווח הון ריאלי כלשהו (לרבות מנכסים לא סחירים) וגם כנגד הכנסה מריבית או מדיבידנד ששולמו בשל אותו נייר ערך, וכן כנגד הכנסה מריבית או מדיבידנד בשל ניירות ערך אחרים (סחירים או לא סחירים) ובלבד ששיעור המס עליהם אינו עולה על 25% (עד לשנת המס 2009 היתה משמעות למגבלה של 25%, אך מאחר והחל משנת 2010 שיעור מס החברות אינו עולה על 25%, אין לכך יותר משמעות).
 - באם ני"ע הסחירים יימכרו בהפסד בשנת 2012 ולא ניתן יהיה לקזוז השנה את אותו הפסד כאמור לעיל, אזי בשנת 2013, קיזוז הפסד ההון המועבר יותר כנגד רווח הון כלשהו, לרבות מנכסים לא סחירים (אך לא, כנגד ריבית ודיבידנד).
- לפיכך באם התקבל/יתקבל השנה ריבית או דיבידנד (באם חייב במס), כמפורט לעיל, יש לשקול לממש ניירות ערך שטמון בהם הפסד, כבר השנה.**

- תשומת לב, לסעיף 94 לפקודה לפיו, במכירת מניה על ידי חבר בני אדם, יופחת מסכום הפסד ההון בשל המכירה, דיבידנד שהתקבל בשל המניה, במשך 24 החודשים שקדמו למכירה, אך לא יותר מסכום הפסד.

לפיכך, באם רוצים למכור מניה שטמון בה הפסד, ובגין המניה חולק דיבידנד, יש לשקול את דחיית המכירה עד לחלוף 24 החודשים.

- במקרה של הפסד ממכירת נייר ערך, ניתן להוסיף לו גם הפסד ריאלי לפי סעיף 9(ג) לחוק התיאומים (מחושב עד לסוף 2007, בהתאם להוראות המעבר לביטולו של חוק התיאומים).

4.3 ניירות ערך שטמון בהם רווח המוחזקים על ידי חברות

רווח מניירות ערך המסווג כרווח הוני (ייתכנו גם רווחים מניירות ערך המסווגים כפירותיים בהתאם למבחני סיווג הרווחים), ניתן לקזז מולו הפסד עסקי שוטף. עם זאת, לא ניתן לקזז הפסד עסקי מועבר משנים קודמות כנגד רווח ריאלי מנייר ערך אשר סווג כרווח הון, באם אינו "רווח הון בעסק".

לפיכך, באם יש הפסד עסקי שוטף בשנת המס הנוכחית (2012) ולא צפוי בשנה הבאה הפסד הון או הפסד עסקי שוטף, כדאי לשקול מימוש של נייר ערך סחיר שטמון בו רווח כבר בשנת המס 2012.

השקעה של חברה במק"מ עדיפה בדרך כלל על השקעה בפיקדון בנקאי, מאחר ש: (א) ניתן לקזז הפסדים מניירות ערך כנגד רווח ממכירת מק"מ (יצוין כי מכירת המק"מ לפני מועד פדיונו תסווג כאירוע מס של רווח הון ואילו פדיון המק"מ יסווג כהכנסה מדמי ניכיון); (ב) המס על המק"מ מוטל על מרכיב הרווח הריאלי בלבד.

5. נקודות נוספות לתשומת לב לגבי השקעה בשוק ההון

- **ייחוס עלויות רכישה למכירה בשיטת הייחוס הספציפי** - התקנות קובעות לגבי ניירות ערך שנרכשו במספר מועדים ולאחר מכן נמכר חלק מהם, שייחוס עלויות למכירות יהיה לפי שיטת "ראשון נכנס - ראשון יוצא". יחד עם זאת, החוק גם מאפשר, בכפוף להנחת דעתו של פקיד השומה, ייחוס ספציפי. לשם כך יש צורך שהרכישה תתבצע בחשבון אחר ולכן מומלץ לקנות ניירות ערך בזמנים שונים במספר חשבונות בכדי לאפשר גמישות בייחוס עלויות.
- **פירוק חברה פרטית שנוצרו בה הפסדים לצורך דיווח על הפסד הון וקיזוז כנגד רווחי הון ודיבידנדים וריבית מהשקעות בשוק ההון** - נישומים לא מעטים מחזיקים במניות של חברות פרטיות שהפסיקו את פעילותן וצברו הפסדים כתוצאה מפעילות כושלת. הפסד בגין אובדן השקעה כזו יוכר כהפסד הון רק בעת מכירת המניות או פירוק החברה. אליבא דרשות המסים, הפסד מפירוק חברה יוכר כבר בשלב מינוי המפרק. לפיכך, מומלץ לבצע פירוק כזה לפני תום שנת 2012 למי שיש לו רווחי הון או הכנסות מדיבידנדים ומריבית מהשקעות בשוק ההון ומעוניין לחסוך את אותם תשלומי מס. לחילופין, לאור כניסתו לתוקף של החוק לצמצום הגירעון החל מיום 1/1/2013, לגבי הטלת מס על הכנסות גבוהות, ניתן לדחות את תחילת הפירוק לתחילת שנת המס 2013 ולקזז את הפסדי ההון מהפירוק כנגד שיעורי המס הגבוהים היותר החלים על בעלי הכנסות גבוהות (מעל 800,000 ש"ח).
- **דיבידנד שהתקבל שלא מתוך רווחים (הפחתת הון)** - ישנם משקיעים שקיבלו בשנה החולפת דיבידנד מחברות שחילקו את אותם דיבידנדים שלא מתוך רווחים, אלא במסגרת הפחתת הון באישור בית המשפט. בהתאם להוראות רשות המסים, ניכוי המס במקור בוצע ממלוא סכום הדיבידנד שחולק מבלי שיוחסה עלות (מלאה או יחסית), בהתחשב בכך שמדובר בהפחתת הון ולא בחלוקת דיבידנד מתוך רווחים. משקיעים אלו רשאים לדרוש ייחוס עלויות לאותו דיבידנד ולבקש החזר מס (מלא או חלקי) בגין המס שנוכה במקור, זאת כמובן באמצעות הגשת דו"ח למס הכנסה.

- **השקעה בחברות בעלות מדיניות של חלוקת דיבידנד - ישנם משקיעים הפועלים באמצעות חברה בע"מ ונוצרים לחברה שבבעלותם עודפי מזומנים בקופה והמטרה היא להשקיע מזומנים אלו בשוק ההון. משקיעים אלו ייטיבו לעשות אם ישקיעו עודפי מזומנים אלו בשוק ההון במניות של חברות בעלות מדיניות קבועה של חלוקת דיבידנד מתוך הרווחים השוטפים. דיבידנד זה, המתקבל בידי חברה ישראלית, פטור ממס בידי החברה המקבלת (באם מקור הדיבידנד אינו ממפעל מאושר, מפעל מוטב, או מהכנסות שנצמחו מחוץ לישראל) ובכך יש יתרון להחזיק השקעות אלו באמצעות חברה בע"מ ולא באמצעות יחיד.**